

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסכם בין חברת Bayer AG לבין פלטוב תעשיות (1998) בע"מ

1. פתח דבר

ביום 18 בדצמבר 2005 הונחה על שולחני בקשה להרחבת תחולת פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, להסדר בין חברת Bayer AG (להלן: "באייר") לבין פלטוב תעשיות (1998) בע"מ (להלן: "פלטוב"), לפיו מחוייבת פלטוב לרכוש 80% מן התצרוכת השנתית שלה של חומר גלם מסוג פוליקרבונט מבאייר (להלן גם: "ההסכם" או "ההסדר").

בבקשה התבקשתי להרחיב את תחולתו של פטור שניתן ביום 7.7.98 לאותו הסדר (להלן: "הפטור הקודם"), כפי שיפורט להלן.

בחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי ואף נועצתי עם הועדה לפטורים ולמיזוגים. שוכנעתי כי, בכפוף לתנאים הקבועים בסיפא להחלטתי, ובכפוף לתנאי הפטור הקודם, ההסדר אינו פוגע פגיעה של ממש בתחרות, עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה ואין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים" או "החוק"), מהנימוקים שיפורטו ובכפוף לתנאים הקבועים להלן.

2. ההסדר והכבילות

2.1 הצדדים להסדר

פלטוב

פלטוב פלרם בע"מ היא חברה ציבורית הנשלטת על-ידי קיבוץ רמת-יוחנן. פלטוב פלרם מייצרת מגוון של לוחות פוליקרבונט, אקריל ו-P.V.C. כל פעילות הייצור בתחום הפוליקרבונט, הוא התחום נשוא העסקה, נעשית בידי חברת הבת – פלטוב. פלטוב מוחזקת בשיעור של 20% על-ידי חברת באייר. מוצרי פלטוב, המיוצרים בישראל ובמפעלים נוספים של החברה ברחבי העולם, משמשים בענפי התעשייה, החקלאות, הבניה, זיגוג כלי רכב ולביצוע עבודות בשיטת "עשה זאת בעצמך". פלטוב מייצרת לוחות שטוחים וגלילים במגוון מידות, עוביים, שקיפות, גוונים טקסטורות וציפויים. פלטוב מייצאת לחו"ל למעלה מ-90% מתוצרתה, והיא גם היצרנית המובילה בישראל ובעלת המגוון הרחב ביותר של לוחות מן הסוגים האמורים.

באייר

באייר היא חברה ציבורית גרמנית, שאינה רשומה בישראל. באייר עוסקת במגוון עיסוקים בתחום הכימיה. ובין היתר היא מייצרת חומר גלם מסוג פוליקרבונט, המשמש לייצור לוחות פוליקרבונט, מן הסוג שמייצרת פלטוב. באייר היא אחת הספקים העיקריים של חומר גלם זה בעולם. בנוסף להחזקותיה של באייר בפלטוב, היא מחזיקה 26% ממניות פוליגל תעשיות פלסטיקה בע"מ (להלן: "פוליגל"), המייצרת גם היא לוחות פוליקרבונט, שונים במעט מאלה שמייצרת פלטוב, ובהיקפים קטנים יותר.

2.2 ההסכמים בין הצדדים, הכבילות והפטור הקודם

בהתאם למערכת ההסכמים בין הצדדים, מחזיקה באייר, נכון להיום, ב-20% ממניות פלטוב. בתמורה להשקעת באייר בפלטוב, המתבטאת בהחזקת מניות אלה, וכן להתחייבות באייר להעניק לפלטוב את תנאי הרכישה הטובים ביותר שהיא מעניקה ליצרן לוחות פוליקרבונט כלשהו, התחייבה פלטוב לרכוש מבאייר 80% מתצרוכת הפוליקרבונט שלה. כן התחייבו החברות באייר ופלטוב שלא להתחרות זו בעסקיה של זו. התחייבויות אחרונות אלה הן הסדרים כובלים.

להסכם שבין הצדדים, על-כבילותיו, ניתן, כאמור, פטור ב-7.7.98. נימוקי הפטור ניתנו ביום 10.1.99 (להלן: "נימוקי הפטור הקודם"). בפטור שניתן לצדדים נקבע, כי הפטור יחול "כל עוד באייר תחזיק במניות פלטוב בכמות שנרכשה על-ידה בהקצאה (20%)". כעת מבקשת באייר להעלות את החזקותיה בפלטוב ל-25%, ולשנות את הפטור בהתאם. יצוין, כי על-פי המידע שהועבר לי על-ידי הצדדים צפוי שינוי זה בהחזקות באייר בפלטוב להקנות לה זכות פסיבית להשתתפות ברווחים בלבד, ואין הוא צפוי לשנות כהוא זה מזכויותיה בניהול האקטיבי של החברה (זכויות ההצבעה והזכות למנות דירקטורים).

בהסכם שלוש כבילות עיקריות:

- א. כבילה לפיה התחייבה פלטוב לרכוש מבאייר לא פחות מ-80% מתצרוכת הפוליקרבונט שלה.
- ב. כבילת "הרוכש המועדף" (MFN) לפיה תעניק באייר לפלטוב את התנאים הטובים ביותר שהיא מעניקה לרוכש פוליקרבונט כלשהו, שהוא יצרן של לוחות פוליקרבונט מהסוג המיוצר על-ידי פלטוב, באותה יבשת. באייר מתחייבת להעניק לפלטוב את התנאים הטובים ביותר מבחינת תאריכי האספקה, אספקת חומרי גלם בזמני מחסור ומחירים.
- ג. כבילות אי תחרות הדדיות, לפיהן פלטוב לא תתחרה בעסקיה של באייר ברחבי העולם ובאייר לא תתחרה בעסקיה של פלטוב בישראל.

3. השווקים הרלוונטיים והשפעת ההסדר על התחרות

השווקים הרלוונטיים והשפעת ההסדר על התחרות נסקרו בהרחבה בנימוקי הפטור הקודם. להלן יובאו עיקרי הדברים. השווקים העיקריים בהם עסקינן הם שוק חומר הגלם פוליקרבונט והשוק הישראלי ללוחות פוליקרבונט, על שימושיהם השונים.

3.1 שוק חומר הגלם פוליקרבונט

שוק חומר הגלם פוליקרבונט הוא השוק העיקרי עליו חלה הכבילה. הפוליקרבונט הוא חומר תרמו-פלסטי המסופק בצורת גרגרים מגובשים. בישראל אין ייצור של חומר הגלם פוליקרבונט, והוא כולו מיובא ממספר יצרניות בינלאומיות, ביניהן General Electric (G.E.) (המייצרת בעיקר בארה"ב ובאירופה), באייר (המייצרת באירופה, ארה"ב ובמזרח הרחוק), Dow Chemicals (המייצרת בעיקר בארה"ב ובאירופה) וחברות נוספות המייצרות במזרח הרחוק. חלקה של באייר מוערך בכ-35% עד 40% מן השוק העולמי, ואילו חלקה של G.E. מוערך בכ-25% עד 30% מהשוק העולמי.

אין מגבלות ביבוא חומר גלם זה לישראל, ובחירת היצרן ממנו ירכשו את חומר הגלם תלויה במחיר חומר הגלם וטיבו. בשנים האחרונות היו תקופות של מחסור בחומר גלם, שנבעו מעודפי ביקוש, ובצורך להתאים את כושר הייצור העולמי לביקוש. כן היו תקופות של עודפי היצע. לטענת הצדדים הכבילה המחייבת את פלטוב לרכוש כמות מסוימת של חומר גלם נחוצה להם, בין היתר, על-מנת להתמודד עם השינויים בביקוש ובהיצע וליצור וודאות ביחס להספקת חומר הגלם.

3.2 השפעת הכבילות על תחום רכישת חומר הגלם פוליקרבונט

כאמור, אין מגבלות ביבוא חומר הגלם פוליקרבונט לישראל, ובאייר היא רק אחת מן החברות המייצאות אותו ארצה. כפי שהוסבר בנימוקי הפטור הקודם, ההסדרים הנדונים מהווים חלק ממגמה עולמית של הסכמים אנכיים בין יצרני חומרי הגלם ליצרנים מקומיים בארצות השונות. הסכמים אלה מאפשרים ליצרני חומרי הגלם להבטיח לעצמם שווקים, וליצרני המוצרים המוגמרים להבטיח לעצמם אספקה בטוחה של חומרי הגלם, ומכאן נחיצותם. גם G.E., היצרנית המובילה האחרת של פוליקרבונט בעולם, פועלת בצורה דומה לזו של באייר, והיא בעלת החזקות במפעלים בעולם, המייצרים מוצרים מפוליקרבונט.

ההתחייבות מצדן של פוליגל ופלטוב לרכוש 80% מחומר הגלם שלהן מבאייר אינה עשויה לפגוע בתחרות שבין יצרניות חומרי הגלם. כבילה זו אינה צפויה לחסום אספקת חומר גלם למתחריה הישראלים של פלטוב. על-פי ההסכמים בין החברות, רשאית באייר להמשיך ולמכור חומר גלם לכל דורש ללא מגבלה הנוגעת לתחום עיסוקו.

גם כבילת הרוכש המועדף, בה התחייבה באייר כלפי פלטוב, אינה צפויה לחסום אספקת חומר גלם למתחריה הישראלים של פלטוב. החשש העולה מכבילה מסוג זה הוא, באופן עקרוני, חשש להפחתת התמריץ שיש לבאייר לתת תנאים מועדפים ללקוחות אחרים שלה, בשל העובדה שיהא עליה לספק לפלטוב את חומר הגלם באותם תנאים מועדפים¹. בפועל, ליצרני לוחות הפוליקרבונט

¹ לחששות שמעוררות תניות מסוג זה ראו

Jonathan B. Baker, "Vertical Restraints with Horizontal Consequences: Competitive Effects of "Most Favored Customer" Clauses", 64 *Antitrust Law Journal* 517

לניתוח תניה דומה ראו החלטה בדבר מתן פטור לפילסבורי ישראל בע"מ ואומני תעשיות פיצה בע"מ, 1998 הגבלים עסקיים 3001695

המקומיים, המתחרים בפוליגל, ישנם מקורות אחרים לחומר הגלם, הכוללים מספר גדול והולך של חברות בינלאומיות העוסקות בייצור. מתחרים הרוכשים חלק גדול מסך כל רכישות חומר הגלם שלהם מבאייר עלולים לשאת בעלויות מעבר מסוימות במקרה שינטשו אותה ויעברו למתחרים, אך הדבר אינו בלתי אפשרי. יצוין, כי מחיר חומר הגלם פוליקרבונט הוא מחיר שוק עולמי, הנקבע על-פי הביקוש וההיצע ברחבי העולם, עם התאמות למחירי הובלה וגודל הלקוח. לכן יכולתה של באייר להשפיע, עקב התחייבותה לפלטוב, על מחיר חומר הגלם ליצרנים בישראל, היא מוגבלת.

3.3 תחום הרכישה של לוחות פוליקרבונט בישראל

כפי שהוסבר בנימוקי הפטור הקודם, לוחות פוליקרבונט באים במגוון רחב של צורות וצבעים, ויש להם מגוון שימושים, בתעשייה, בחקלאות, בבנייה ובפרסום, וכן, בשל חוזקם ועמידותם, שימושים בתחום הביטחוני.

כאמור, פלטוב היא היצרנית המובילה של לוחות פוליקרבונט בישראל. מלבד פלטוב היצרנים הנוספים בישראל של לוחות פוליקרבונט הם פוליגל מקיבוצים רמת השופט ומגידו, דן פל מקיבוץ דן, ופלזית מקיבוץ גזית. יצרנים אלה מייצרים מגוון צר בהרבה של מוצרים. החפיפה בביקושים בינם לבין מוצרי פלטוב היא מוגבלת. על יבוא לוחות פוליקרבונט לישראל אין כל מגבלות, לא מגבלות מכסיות ולא מגבלות תקינה או מגבלות אחרות. בפועל, היבוא ארצה של לוחות פוליקרבונט הוא קטן יחסית, אך פלטוב חייבת להתאים עצמה למחירי היבוא, למעט פרמיה מסוימת שהיא יכולה לגבות על הזמינות היחסית של מוצריה וכן על יכולתה לספק כמויות קטנות, לפי ספציפיקציות מיוחדות, שכן, על-מנת להזמין מיבוא נדרשת כמות מינימלית מסוימת.

3.4 השפעת הכבילות על תחום הייצור והמכירה של לוחות פוליקרבונט בישראל

הכבילה המתייחסת לתחום הייצור והמכירה של לוחות פוליקרבונט בישראל היא כבילת אי התחרות, לפיה מתחייבת באייר שלא להתחרות בעסקי פלטוב בישראל. כבילות מסוג זה מקובלות בין שותפים למיזמים משותפים, ואף ניתן להן פטור סוג. יתר על כן, כבילה זו מוציאה מתחולתה את החזקותיה של באייר בפוליגל, כך שהכבילה אינה פוגעת בפועל בתחרות בין פלטוב ופוליגל.

ככל שעולה חשש מעצם החזקותיה של באייר בשתי החברות המתחרות, פלטוב ופוליגל, הרי שחשש זה נדון בהרחבה בפטור הקודם והתנאים שניתנו שם, שיחולו גם מכאן ולהבא, נועדו להפיג את החשש. לעלייה של 5% בזכויות הפסיביות של באייר בפלטוב לא צפויה להיות השלכה של ממש על התמריץ של פוליגל ופלטוב להתחרות ביניהן.

3.5 העלאת החזקות באייר בפלטוב מ-20% ל-25%

ההסכמים נשוא בקשת פטור זו נבחנו בעבר על-ידי הממונה על ההגבלים העסקיים, וניתן להם פטור בהתאם לסעיף 14 לחוק. על-פי הראיות שבפניי, לא חל שינוי דרמטי בשוק מאז שנת 1998, בה ניתן הפטור הקודם. בהתחשב בנתונים שבאו בפניי ובפני קודמי, לא צפויה להיות להעלאת

ההחזקות של באייר בפלטוב עד ל-25% השפעה של ממש על התחרות בשוק, מעבר להשפעת ההסכמים שכבר נבחנו וניתן להם פטור. יש להתחשב גם בעובדה, שההחזקות החדשות מקנות לבאייר זכות פסיבית להשתתפות ברווחי פלטוב בלבד, ואינן משנות את זכויות ההצבעה שלה בחברה, או את כוחה למנות מנהלים בחברה. לכן שוכנעתי, כי להעלאת החזקות זו לא צפויה להיות השפעה של ממש על התחרות בתחומים הרלוונטיים.

עם זאת, העלאת החזקותיה של באייר בפלטוב מעבר ל-25% תיצור דריסת רגל משמעותית יותר לבאייר בחברה, אך הגדלת החזקות כזו תובא לאישור נפרד בדרך של מתן הודעות מיזוג, בין היתר כקבוע בתנאי החלטתי זו.

4. תקופת הפטור

הפטור הקודם ניתן לצדדים ללא הגבלת זמן. לפלטוב, כאמור, נתח משמעותי בתחום לוחות פוליקרבונט בישראל. באייר מחזיקה, כאמור, גם בפולילגל, שהיא מתחרה של פלטוב. לאור אלה, ראיתי לנכון להגביל את תקופת הפטור, ככל שהדבר נוגע לניהול עסקי הצדדים בתחומי מדינת ישראל, לחמש שנים.

5. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש, בתנאים שיפורטו להלן.

תוקפו של פטור זה, ככל שהדבר נוגע לניהול עסקי הצדדים בתחומי מדינת ישראל, לרבות ייצור ושיווק של לוחות פוליקרבונט, יהיה עד ליום 31.12.2010.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

ואלה הם התנאים למתן הפטור:

1. הגדרות:

"באייר", "פלטוב" – כהגדרתן לעיל.

"הצדדים" – באייר ופלטוב, לרבות כל אדם הקשור בהן ומי מטעמן.

"הפטור הקודם" – ההחלטה מיום 7.7.98 לפיה ניתן פטור להסכם בין הצדדים.

2. תנאים:

א. פטור זה יחול כל עוד מחזיקה באייר בזכויות בפלטוב בשיעור של לא פחות מ-20% ולא יותר מ-25%.

ב. כל התנאים שהוטלו על הצדדים בפטור הקודם יעמדו בעינם.

- ג. הצדדים יביאו לאישור הממונה על ההגבלים העסקיים, בדרך של הודעות מיזוג, כל עסקה בה תגדיל באייר את החזקותיה בפלטוב, לרבות, אך מבלי לגרוע מכלליות האמור, הגדלת החזקותיה באיזה מסוגי הזכויות הבאים: הון המניות המוצא, הזכות להשתתפות ברווחים, כוח ההצבעה או הכוח למנות דירקטורים בחברה.
- ד. כל ספק בדבר תחולתם של תנאים אלה או פרשנותם יובא להכרעת הממונה על ההגבלים העסקיים.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ו בכסלו תשס"ו

27 בדצמבר 2005